

KOMMENTAR TIL JOHANNES HAGENS INNLEGG OM INFORMASJON OM PENSJON I SVERIGE

PENSJONSFORUM
2025-06-06

ØYSTEIN M. HERNÆS

BEHOV FOR INFORMASJON OM PENSJON

- Pensjonsforliket (Innst. 233 S – 2023–2024)
 - «For å sikre at folk har reell mulighet til å ta informerte valg om egen pensjon, skal det utvikles en helhetlig strategi for pensjonsinformasjon.»
- Pensjon er komplisert
 - Mange ulike komponenter: Folketrygden, offentlige tjenstepensjoner, private tjenstepensjoner, offentlig AFP, privat AFP, særaldersgrenser, individuelle pensjonsavtaler, egen sparing, etterlattepensjoner, osv.
 - ... hver med sitt regelverk for kvalifisering, opptjening, aldersgrenser, uttak, minstenivå, kombinasjon med inntekt og ytelser, osv.
 - ... som endrer seg over tid
 - Generell bevegelse i retning av flere valgmuligheter
 - Systemet har utviklet seg gradvis over tid
- Noe informasjonsstrategien må ta innover seg
- Sverige er et nærliggende eksempel vi kan hente noen relevante erfaringer fra

LIKHETER OG FORSKJELLER I SVENSK OG NORSK PENSJON

- Liknende pensjonssystemer
- Liknende reformer (Sverige 1999 – Norge 2011; Sverige 2020 – Norge 2026)
- Liknende pensjonsportal (minPension.se – norskpensjon.no)
 - Men høyere bruk i Sverige: F eks ca. 70 % vs. ca. 50 % for 50-59-åringer (Hagen og Schneider, 2024; Bakken, Bjørnstad og Dahl, 2024)
 - I bruk lenger, noen flere muligheter, ikke parallell «konkurrent», annen informasjon får folk inn
- Ulik informasjon ellers
 - Sverige: Oransje konvolutt om hver enkelts opptjente alderspensjon
 - Norge: Ingen jevnlig informering, må aktivt oppsøke informasjon i portal eller annet
 - (generell orientering noe før 67 til personer som ikke har startet uttak om at alle har rett til pensjon fra Folketrygden fra 67)
- Pensionsmyndighetene i Sverige mer aktive på sosiale medier, blogg, mm. (enn NAV)
- Pensionsmyndighetene har et eksplisitt informasjonsoppdrag

SVENSKE ERFARINGER

- minPension (Hagen og Schneider, 2024)
 - Hvor mange og hvem bruker uttaksplanleggeren
 - Hva slags planer lagrer de
 - Hvordan varierer planene mellom grupper
 - Vet mindre om hvilken forskjell tilgang til og bruk av verktøyet gjør
- Oransje konvolutten (Hagen m fl, pågående; Malisa, 2022)
 - Brevet trigger aktivitet på portalen
 - Men gir det netto økt aktivitet? Eller påvirkes mest timingen?
 - Og hva har det å si for faktiske valg og atferd?
- Rom for mer forskning og særlig kausale studier

MULIGE LÆRDOMMER

- Oransje konvoluttene eller andre deler av informasjonsarbeidet ser ut til å vekke interesse og drive engasjement på minPension.se
- Trenger vi noe liknende «push-kanaler» i Norge?
 - Ja. Ikke minst siden pensjonsportalene er de primære kildene til informasjon
 - Mange muligheter: Kampanjer, (digitale) brev, SMS, personlig/grupperådgeving
 - Få med all pensjon, ikke bare alderspensjon (som i den oransje konvolutten)
 - Stor fordel å teste vitenskapelig for å få kunnskap om virkninger og om hva som er effektivt
 - Om man når ut og bruk av portal er viktige første steg, men må også måle faktisk kunnskap og atferd
- De norske portalene kan videreutvikles
 - Brukergrensesnitt, valgmuligheter, visualisering
 - Åpne for lagring av uttaksaldre og annet som velges, vil gi kunnskap om hva folk utforsker
 - Teste, måle virkning på kunnskap og atferd
 - Konsolidere?

